

Lausunto

09.10.2026

Asia: VN/24069/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sähkömarkkinalain muuttamisesta

FCDC Corp Oy lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ongelmat

FCDC Corp toimii datakeskusten kehittäjänä ja investoijana Suomessa. FCDC Corp pitää sähköjärjestelmän toimitusvarmuuden turvaamista, verkkokapasiteetin tehokasta käyttöä sekä verkkoinvestointien pitkäjänteistä suunnittelua tärkeinä tavoitteina.

Sähkömarkkinalain linjauksilla on suuri merkitys datakeskusalan toimintaedellytyksille ja alan kehitykselle Suomessa tulevana vuosina. Esitysluonnoksen keskeinen ongelma on, että se kohtelee yhtä toimialaa eri tavalla kuin muita teollisia toimijoita. Lisäksi se loisi sähköverkon kapasiteetin jakamiseen rakenteita, jotka voivat heikentää datakeskusalan toimijoiden kohtelun tasapuolisuutta ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Sähköverkon kapasiteetin tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö edellyttää, että rajallista liittymäkapasiteettia kohdennetaan toteuttamiskelpoisille hankkeille. Esitysluonnoksessa sähkömarkkinalakiin ehdotetaan uusia säännöksiä etusijamenettelystä, jota verkonhaltijan olisi sovellettava sähkönkäyttökohteiden ja sähkövarastojen liittymistä koskevien tarjouspyyntöjen käsittelyssä. Tarjouspyynnöt sijoitettaisiin neljään etusijaryhmään liittymän tehon ja käyttötarkoituksen perusteella.

Etusijaryhmä ja etusijajärjestys määrittäisivät, missä järjestyksessä verkonhaltija tarjoaa sähköverkon kapasiteettia ja kehittää sähköverkkoaan tilanteissa, joissa kapasiteettia ei voida tarjota kaikille liittyjille samanaikaisesti.

Etusijamenettelyn tavoitteena on osaltaan ohjata suuria sähkönkäyttökohteita, kuten datakeskuksia, alueille, joilla sähköverkon kapasiteetista ei ole niukkuutta. Kapasiteettiniukkuus on kuitenkin alueellisesti keskittynyttä ja koskee vain osaa Suomesta. Tämän vuoksi etusijamenettelyn soveltaminen tulisi rajata vain sellaisille alueille, joilla sähköverkon kapasiteetista on tosiasiallista ja todettua niukkuutta.

Esitysluonnoksessa on viime kädessä kyse sähköverkon rajallisen kapasiteetin jakamisesta eri toimijoiden kesken tilanteessa, jossa kapasiteettia ei riitä kaikille. Koska kyse on niukkuuden hallinnasta eikä kapasiteetin lisäämisestä, sääntelyn lähtökohtina tulee olla toimijoiden yhdenvertainen kohtelu, päätöksenteon läpinäkyvyys ja oikeasuhtaisuus sekä teknologianeutraalisuus.

Lisäksi sääntelyn tulee tukea investointiympäristön ennakoitavuutta. Suomeen tehtävät datakeskusinvestoinnit ovat pitkäjänteisiä ja mittavia, minkä vuoksi toimintaympäristön vakaudella ja ennakoitavuudella on investointipäätöksissä keskeinen merkitys. Esitysluonnos ei nykyisessä muodossaan riittävällä tavalla täytä näitä tavoitteita.

Datakeskusten erilaiselle kohtelulle ei ole riittäviä perusteita

Esitysluonnos asettaisi datakeskukset lähtökohtaisesti eri asemaan kuin muut teolliset sähkönkäyttökohteet. Yhden toimialan erilaiselle kohtelulle ei esitysluonnoksessa esitetä riittäviä perusteluja. Myös ehdotettujen ratkaisujen vaikutuksia yhdenvertaisuuden näkökulmasta on arvioitu puutteellisesti.

Sähköverkon kapasiteetin kohdentamisen tulisi perustua hankkeiden todellisiin ominaisuuksiin, kuten toteuttamiskelpoisuuteen, liittymän tarpeeseen ja hankkeen vaikutuksiin sähköjärjestelmään, eikä toimialaan sinänsä. Sääntelyn tulee kohdella keskenään vertailukelpoisia toimijoita yhdenvertaisesti riippumatta siitä, mille toimialalle sähköä käyttävä investointi sijoittuu.

Esitysluonnoksessa datakeskusten erilainen kohtelu näkyy konkreettisesti etusijaryhmien tehorojoissa. Datakeskukset siirtyisivät alempaan etusijaryhmään jo 10 MW:n teholla, kun muiden sähkönkäyttökohteiden vastaava raja olisi 100 MW. Näin merkittävälle erolle ei esitetä riittäviä sähköjärjestelmään perustuvia perusteita. Luokittelu ei myöskään huomioi hankekohtaisesti datakeskusten mahdollisuuksia vähentää verkkokuormitusta esimerkiksi kulutusjoustolla, energiavarastoilla, reservimarkkinoille osallistumisella, omalla sähköntuotannolla tai joustavilla liittymäratkaisuilla. Etusijajärjestyksen tulisi toimialaluokituksen ja nimellistehon sijasta perustua hankkeen todelliseen nettokuormitukseen ja todennettaviin vaikutuksiin sähköjärjestelmään.

Vaikutukset investointeihin ja Suomen kilpailukykyyn

Esityksellä voi olla merkittäviä yhteiskuntataloudellisia vaikutuksia. Ehdotettu sääntely saattaa muodostua esteeksi merkittävien datakeskusinvestointien saamiselle Suomeen ja heikentää Suomen asemaa kansainvälisessä kovassa investointikilpailussa.

Vaikka esityksen vaikutuksia yksittäisiin investointipäätöksiin on vaikea ennakoida, jo sääntely-ympäristön epävarmuus voi heikentää Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Ennakoitava ja vakaa toimintaympäristö on yksi Suomen keskeisistä kilpailuvalteista datakeskusten sijoittumisessa.

Esityksen vaikutusarviointia tulee lisäksi täydentää tarkastelemalla verkkoinvestointien kustannusten rinnalla datakeskusinvestointien laajempia yhteiskunnallisia ja sähköjärjestelmään liittyviä hyötyjä. Näitä voivat olla muun muassa investointien ja työllisyyden kasvu, verotulot, hukkalämmön hyödyntäminen, sähköjärjestelmän joustot sekä uuden modernin digi-infrastruktuurin ja siihen liittyvien ekosysteemien vahvistuminen. Samalla on varmistettava, etteivät lain voimaantuloa ja ensimmäisiä käsittelyeriä koskevat siirtymäsäännökset aiheuta pitkää epävarmuusjaksoa tai heikennä jo pitkälle valmisteltujen hankkeiden asemaa. Muutoin sääntely voi lykätä tai estää investointeja myös tilanteissa, joissa hankkeiden toteuttamiselle olisi sähköverkon kapasiteetin näkökulmasta tosiasialliset edellytykset.

Priorisointiperusteiden ja joustositoumusten tulee olla läpinäkyviä ja oikeasuhtaisia.

Lisäksi läpinäkyvyyden ja tasapuolisuuden näkökulmasta on ongelmallista, että esitysluonnoksen myötä merkittävä osa investointien priorisointiin liittyvästä harkinnasta siirtyisi käytännössä verkkoyhtiöille. Kun kyse on rajallisen kapasiteetin jakamisesta eri toimijoiden kesken, on tärkeää, että priorisointiperusteet ovat selkeitä, yhdenmukaisia ja ennakoitavia ja että niiden soveltamista voidaan arvioida avoimesti.

Esitysluonnoksessa ehdotettujen joustositoumusten tulee olla teknologianeutraaleja, oikeasuhtaisia ja ajallisesti sidottuja todelliseen kapasiteettiniukuuteen. Sitoumusten jatkuminen liittymän koko käyttöajan ei ole perusteltua, jos alueen kapasiteettitilanne myöhemmin paranee verkon vahvistamisen tai muun kehityksen seurauksena. Myös mahdollisten seuraamusten tulee olla portaittaisia ja oikeassa suhteessa rikkomuksen merkitykseen. Ensisijaisia keinoja tulisi olla tehon rajoittaminen tai etusija-aseman menettäminen, kun taas liittymissopimuksen purkamisen tulee olla mahdollista vain viimesijaisena keinona.

Johtopäätökset ja esitys jatkovalmistelusta

FCDC Corp pitää tärkeänä, että sähköverkon rajallista kapasiteettia hyödynnetään tehokkaasti ja että kapasiteettia kohdennetaan toteuttamiskelpoisille hankkeille. Etusijamenettelyn tulee kuitenkin perustua todelliseen ja alueellisesti todettuun kapasiteettiniukkuuteen, eikä sen tule johtaa yksittäisten toimialojen perusteettomaan erilaiseen kohteluun.

Sääntelyn tulee olla yhdenvertaista, oikeasuhtaista, läpinäkyvää ja teknologianeutraalia. Samalla sen tulee turvata investointiympäristön ennakoitavuus ja Suomen kilpailukyky merkittävien investointien sijoittumispaikkana.

Katsomme, ettei esitystä tule viedä eteenpäin nykyisessä muodossaan ennen kuin edellä kuvatut ongelmat on ratkaistu ja ehdotetun sääntelyn vaikutukset yhdenvertaisuuteen, investointiympäristön ennakoitavuuteen ja Suomen kilpailukykyyn on arvioitu asianmukaisesti.

Jaakko Leinonen

CDO, FCDC Corp Oy

Leinonen Jaakko
FCDC CORP OY